

Bilsay Kuruç Son Yazısı / Tüm Yazıları

Charles de Gaulle'den kalkıp Macron'a iniş-3

26 Aralık 2022 Pazartesi

Bu yolculuğun son yazısı. Başlarken Macron'un sık sık konuştuğünü söylemiştim. Şimdi ona bakalım. Macron'a bakarak kendimiz için de öğreneceğimiz şeyler var. Eğer istersek.

BYE BYE HAPPINESS

Macron, Mayıs ayında ikinci kez seçildi. Ağustos, ilk kabine toplantısında basına çarpıcı bir açıklama yaptı, "Bolluk çağına sonuna geldik!" dedi. Ne demektir? Güncel gelişmelere göre yorumlama yanlına düşmezsek hedef kitleyi görürüz. Emekçilere hitap ediyor: "Refah devleti diye bir şey vardı ya, o işite bitti. Yani, sizler artık emeğin haklarını beklemeyin. Gelir, geçer diye düşünmeyin" diyor. "Bye bye happiness" ezgisi sizleredir. Ve bu defteri kapatıyor. Artık siyaset gündemini "başat" saydığı kalemlerle dolduracaktır. Nedir onlar? Aşağıda, kapalı toplantıda yaptığı konuşmada göreceğiz. Tamamlayıcıdır. Kendimize ait neler düşünmek gerektiğini de berraklaştırabilir.

TELEFERİK

Dünyanın 1945'ten sonraki "ağa"sının koltuğunda iki karpuz taşıdığını yazmıştım (14 Kasım): ekonomi ve jeopolitik. Hızlanan zamanla çok şey değişti. Ama "ağa" karpuzları bırakmak istemiyor. Son kırk yıl bu güçlü inada tanıklığımızla geçti. Karpuz yerine ayak diyelim. Çünkü bunlarla yürüyor. Biri zayıflarsa, ötekini de zayıflayacağı ve için kötürümlüğe varacağı endişesindedir. Ekonomi ayağı son 30 yılda dünyayı "dolarlaştırarak" kaslarını güçlü tutuyor. O dünyanın merkezinde Avrupa var. "Finansal küreselleşme" için kurgulanan bir "teleferik" sisteminin merkez istasyonudur. Avrupa Merkez Bankası (ECB) dünya finans sermayesine büyük güvence olarak kuruldu. Fed ve Bank of England hükümetleri için para yaratabilirler. Kamu borcu taşıyabilirler. ECB için bu yasaktır. AB'nin hiçbir hükümeti için para yaratamaz, kamu borcu taşıyamaz. Sadece bankalar (finans sermayesi) için para yaratır. Bu temel güvence para (borç-alacak) dolaştırmak üzere kurulan "teleferik" ağlarının sigortası oldu. 2000'den, "Avro"nun (önce kaydı para olarak) doğuşundan itibaren Avrupa'ya yağmaya başlayan dolar sağanağı Avrupa bankalarının havuzunda beslendikçe büyüdü, büyüdü. Son 20 yılda "ekonomi" denince akla önce "finans" geliyorsa, hikmeti önce buradan kaynaklanıyor. (Avrupa'yı çıkarırsanız, "küresel teleferik" ağı çalışmaz!)

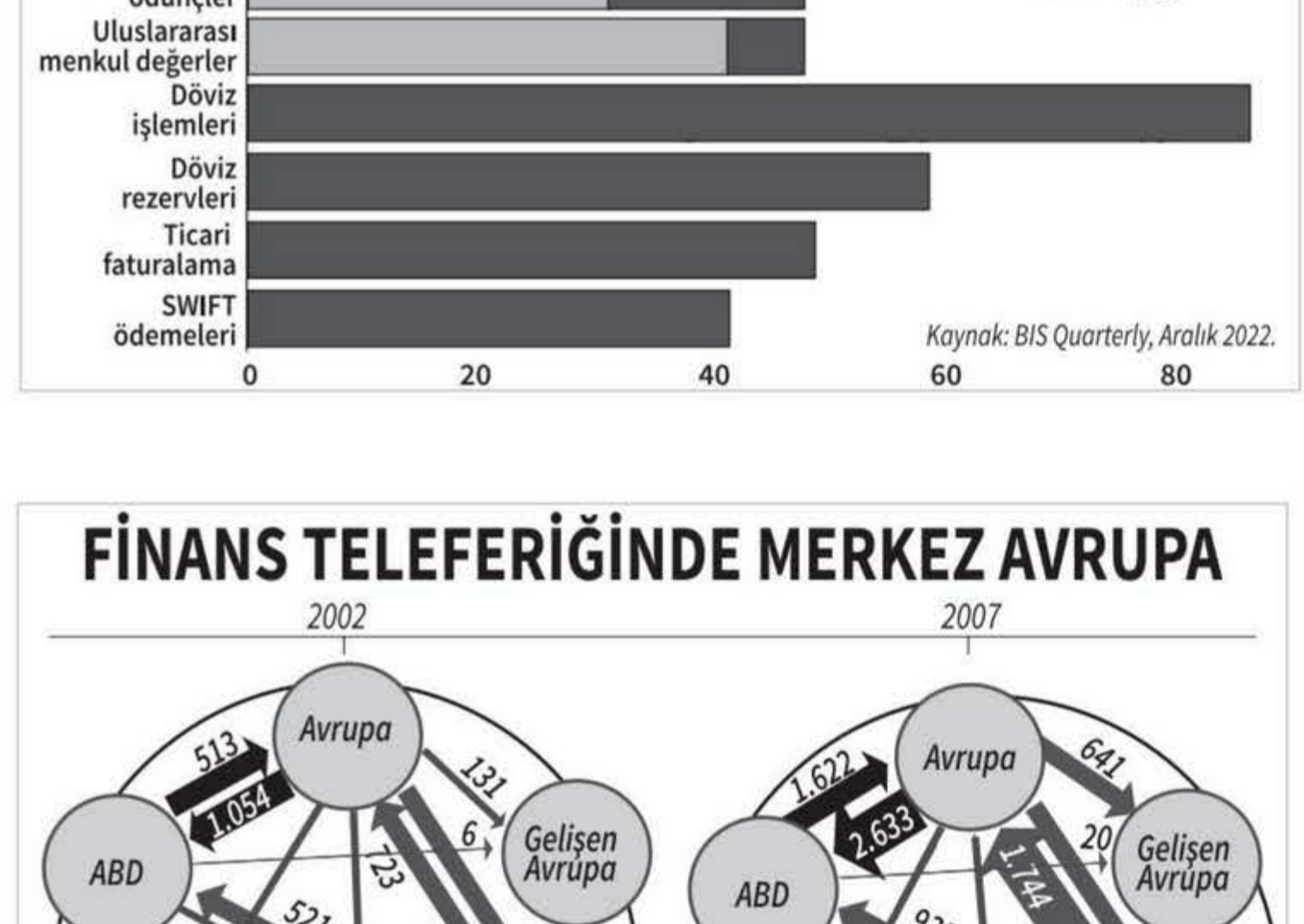
Fransa'yı konuşmuyor muyduk? Dünya finansının kayıt bürosu olan Uluslararası Ödemeler Bankası'nın (BIS) son raporuna göre (2022/2) Fransız yurtaşlarının yurtdışında (cross-border) tuttukları kaynak 2 trilyon doların üzerinde (2.164.259.000) ve bunun dörtte biri Londra'da, 365 milyar doları Almanya'da, 155 milyarı ABD'de görünüyor. Fransa ulusal geliri 3 trilyon dolara yakın olduğuna göre, Fransız rantiyenin son 20 yılı "ikramı" olan finans senaryosuna iyice ısındığı anlaşılabilir. Buna ulusal gelirin yüzde 114'ü mertebesindeki kamu borcunu (o borcun rantiyelerini) ekleyebiliriz. "Konfor" biraz daha artar. (Dikkat: Kamu borcunun mülkiyet dağılımını öğrenileceğimiz veriler saklanır. Ticari sır sayılır! O rantiyeleri tanıyamayız. Hiç değilse emekçilerin kamu borcu satın almadıklarını biliyoruz! Yetinebiliriz.)

(Emmanuel Macron)

Peki, dört yıl (2008-12) Rothschild'lere çalışmış olan Macron bunları bilmez mi? Fazlasıyla biliyor. Henüz maliye müfettişi iken 2004'ten itibaren, Avrupa bankalarının dolarlı tatlı işlere nasıl iştahla yöneldiklerini, bir yandan doların Atlantik üzerinden gidiş gelişini, bir yandan da Avrupa içi kaynak aktarma yollarının işleyişini yakından gözleyerek tecrübe sahibi olmuştur. Artık Avrupa'nın ve Fransa'nın "teleferik"le şekillenecek kimliğini farklılaştırıldığını "piyasa"nın ("serbest") içinden bakarak kavrayarak kendi siyasal duygularını da çalıştırmıştır. Sosyalist Parti'nin sağ kanadından geliyor. 2010'dan sonra, partinin başındaki Hollande'a yakınlaşır. Sonra Hollande'ın cumhurbaşkanlığında genel sekreter yardımcısı ve 2014'te bakan olacaktır. Merdivenleri, Ahmet Haşim'in dediği biçimde ağır ağır çıkmayı biliyor. Son basamakta kendi partisini kuracak: 2016'da, En Marche! "Yürüelim arkadaşlar!" diye çevirsek olur mu? Sermayeye uygun adımlarla yürüyecektir ve "Ben siyasette tam ortadayım" diyecektir. ("Artık sağ-sol yok" söyleminin Fransızcası!)

EVVELA BURADA, SONRA...

Gelelim jeopolitik ayağa. 1990'ların Avrupa'sındayız. Söz tartışması ABD'nindir. "Yeni Avrupa"yı, NATO'ya yeni kanat yaparak düzenleyecektir. NATO ve dolar ABD'nin iki "asli asset"idir. NATO jeopolitikte amiral gemisidir.

ABD 1990'larda Avrupa'nın kapısında oturmuş, Orta ve Doğu Avrupa'dan gelenleri karşılıyor. Sovyet şemsiyesinden geliyorlar. "Uydu"lukta tecrübeliler. NATO'ya da iyi "uydu" olacaklar. (Elbette, tercihinize göre, "Ne münasebet, NATO'da özgür olacaklar!" da diyebilirsiniz.) ABD onlara "Evela burada, NATO'da üyelik kaydı yapacaksınız, sonra AB üyeliği" diyor. Uyumla, önce Polonya, Macaristan, Çekya NATO'ya, sonra 2004'te AB'ye üye olurlar. 2004'te Bulgaristan ile Romanya NATO'ya, 2007'de AB'ye. Ötekiler de aynı sırayla.

Anlamalıyız, jeopolitik ABD'nin önceliğidir ve bu şüphesiz AB'nin Avrupa tasarımlarına baskındır. Zaten o Orta ve Doğu ülkeleri Avrupa'nın arka bahçesi sayılır.

MAKASLAR

Macron ağustostaki basın açıklamasıyla aynı günlerde Fransa'nın dış temsilcileriyle bir kapalı toplantı yaptı. Vurucu başlıkları, gözlemleri var. Konuştukça, Fransa'nın De Gaulle'den, Blum'dan, hatta Mitterrand'dan ve hatta Delors'dan ne kadar uzaklaştığı berraklaşıyor. Kendine yeni bir konum arıyor. Aradıkça bağdaşmazlıklar ortaya çıkıyor. Bağdaşmazlıklar Macron'un kişi olarak niteliksizliğinden değil. Böyle değil. Felsefe doktorası yapmıştır. École Nationale d'Administration'da (ENA) okumuştur. Uzun yıllar piyano çalışmış biridir. Görüşlerinde bir entelektüel çerçeve ve anlamlı içerik arayıp bulma arzusu okunuyor. Ve bu sayede Fransa'yı içine alan, bırakmayan "makaslar"ı teşhis edebiliyoruz.

Büyük makas De Gaulle'ün vaktiyle, henüz "finans sermayesi zamanı"na gelinmi makasın işaret ettiği ve dünya bırakmadığı, dışına çıkma hamleleri yaptırmıştı. Soğuk Savaş döneminde Fransa'yı ve Avrupa'yı dolar ile NATO arasına sıkıştıran kurgu. Şimdi, ABD Soğuk Savaş'ı yeniden sahneye koyarken finans sermayesi ülkelerin siyasal dokularına da yerleşmişken dolar ile NATO arasına sıkışmışlığı Fransa kuvvetle hissediyor. Macron, "ABD müttefikimiz ama bizi rehin almış durumda" diyor!

Büyük makasın içinde Avrupa'nın, dünya sermayesiyle uyumlu kurguladığı, yerleştirdiği kendi makası var. Bu "Emeğin payını büyütecek bir iktisat politikası olamaz" esasına göre imal edilmiştir. 2000'lerin dünyasında çevre ülkeler (ve merkez ülkelerin "emekçiler") için ete kemiğe bürünmüştür. Makasın bir bacağında borçlanma zorunluluğu, öteki bacağında da borç ödeyebilme için gaddarca zorunluluğu vardı. Yunanistan, İrlanda, İspanya, Portekiz, hatta İtalya bu makasın içindedirler. Çıkamazlar. Zaten büyük makasın da içindedirler. Fransa, Avrupa içinde kendine özgü bir ekonomidir. Çevre değildir. Ama Almanya gibi ekonomi kudretine sahip bir "merkez" de değildir. Çevre ülkelere destek olamaz. Ekonomi boyutunda Avrupa ölçeğinde kurgu kapasitesi yoktur. 2008'den sonra olduğu şekilde, Avrupa çapında kriz vurucu hale gelir, yaygınlaşırsa, Almanya'nın önerdiği katı disipline onunla birlikte "Böyle olmalı" deyip (Merkel-Sarkozy önlemleri: Merkozy) yeni bir sıkı kemerli yılların ektir: Bizde "Mali Kural" denilen "Financial Compact". Keyifli 2000'li yılların hektik sermaye, krizli 2010'lu yıllardaki ardılı gibi: Emek dediğin kemerleri sıkıyın bilmedi! Ve Macron'un "Bolluk çağı bitti"si.

Üçüncü, en içteki makas Fransa'nın kendine özgü tablosu. Macron buna "Siyasal tasarım kapasitesi" ("political imagination") yokluğu dediği açıdan bakıyor. Fransız orta sınıfının "demokrasi ve piyasa sistemi"ne ("kapitalizm" diyemiyor!) artık derin şüphe duyarak baktığını ve ülkede ki önemli ağırlığının sergileyemiyor. "Kültür" üzerinde duruyor ama somutluğa varmıyor. (Artık De Gaulle'ün Andre Malraux'su, Mitterrand'ın Jack Lang'ı çapında kültür bakanları çıkaramamanın ezikliği de var mı?) Siyasal tasarım kapasitesini hepten kaybederse her şeyi kaybederiz ile noktaliyor. Fransız sermayesinin doymak bilmeyen iştahla dünya sermayesiyle kan kardeş olduğu bir "yeni zaman"a geldik. Son bir yılda, kayıtlara göre dağıtılan kârlar yüzde 33 arttı. Sermaye müstesna bir bolluk yaşıyor ve bunu sürdürüyor. Ama sermaye sınıfı çizgisindeki Macron bir derin zayıflığa vurgu yapıyor: Siyasal tasarım kapasitesi kayboluyor. Siyasetin enerjisi boşalıyor.

GRİLEŞMEK

2000'ler büyük sermaye trafiğinin yanında Sarkozy'yi ve Hollande'ı getirdi. (Sosyalist Hollande'a medya "normal adam" diyordu. Fransız jargonu ile bu "sıradan" demektir!) Sermayenin kaybolduğu o yıllar boyunca Macron kendine özgü renkleri sermayeyle paylaşmaya çalıştı. Fransız Komünist Partisi (PCF) zaten yalnızlaşıp küçülmüştü. Sosyalist Parti'nin ise tanımlayabilmesi gitgide zorlaşan "Avrupalılık" tasarımını siyasette yankı bulmuyordu. Şöyle olmuş görünüyor: Solun kendine özgü renkleri yok oldukça, siyasette parçalanma, küçük parçalara bölünme yaygınlaşıyor.

Her renk var gibi. Ama o kadar küçük parçalar halinde ki aralarında fark yokmuş gibi görünüyor. Uzaktan bakarsak, siyasetin tüm renkleri aynı "gri"ye dönmüş gibi görünüyor. Evet, renkler kayboldukça "sağ"dan bir "keskin milliyetçi", koyu renk çıkıyor. Ama tepki olduğu için tepki sınırlarında kalıyor. Bir de tüm renklerin toplum gözünde çekiciliği kalmamış tek renge, "gri"ye dönüşmesi ile kendi koordinatlarını "orta" olarak takdim eden, referans noktalarından yoksun "bir şey" doğuyor. "Yürüelim arkadaşlar!" diyor. Görece doğru? Kapalı toplantıda emekçilere yönelik olarak konuştuğu Avrupa yön gösteriyor. Eskiye dönüz olanaksızdır. Yön gösteren son parti (Sosyalist) Fransız siyasetinde "sol"un elinde tuttuğu "altın hisse"yi Avrupa'ya bağışladıktan sonra eridi. Avrupa'da artık 1980 öncesinin "güler yüzlü kapitalizm"nin yerini kalmış, her yer "sıradan" politik "gri"leşmiştir. Sermayenin "grileşen siyaset"ten hiçbir yakınması yoktur. Artık "sağ-sol yok"tan daha güzel ne olabilir? Peki, Fransa'da dağılan parçaları toplayıp bütünlemeye çalışan "Mélenchon Abi" bir ufuk açabilecek mi? Her zaman, her yerde en az bir çözüm noktası olmalı.

2022'yi kapatıyoruz. Okurlardan birkaç hafta izin istiyorum. Cumhuriyetin değerini, gelecek kuşaklarla "medeniyet ufkunda bir yıldız gibi parlaması"nın ne demek olduğunu bilenlerin 100. yılı kutlamak haklarıdır. Bu hakkın gereğini yapmak için birlik olarak çalışalım...

E-Gazete	UYGULAMALAR	GALERİ	<p>İlhan Selçuk'un Yazıları</p> <p>21 Haziran 2010 tarihinde yayınladığımız Cumhuriyet Gazetesi Başyazarı İlhan Selçuk'un yazılarından seçtiğimiz okurlarımızla buluşuyoruz. Bu kögede aydınlarımızın bilgisi Selçuk'un günümüze ışık tutan yazılarını bulabileceksiniz.</p>
Cumhuriyet Kitapları	Gazete Manşetleri	Video Haberler	
Reklam	Hava Durumu	Foto Haberler	
	TV Rehberi - Yayın Akışı		
	Namaz Vakitleri		
	1 Dolar Kaç TL?		
	1 Euro Kaç TL?		
	Gram Altın Kaç TL?		
	Çeyrek Altın Kaç TL?		
	Yatırım Altın Kaç TL?		
	Tam Altın Kaç TL?		
	Ons Altın Kaç TL?		

